

CAMERATA TRAJECTINA

Het muzikale geheugen van Nederland

BELEIDSPLAN 2021 - 2024

1. Inleiding

Sinds de oprichting in 1974 brengt Camerata Trajectina (CT) het Nederlands muzikaal erfgoed tot leven in concerten en voorstellingen. Het ensemble heeft in deze 46 jaar een ongeëvenaarde en unieke expertise ontwikkeld, meer dan zehnderd concerten gegeven in binnen- en buitenland, ruim veertig geluidsdragers geproduceerd. Het is uitgegroeid tot een internationale autoriteit in de oude muziek. Door grondig onderzoek en hoogstaande uitvoeringen brengt Camerata Trajectina muziek tot klinken die anders niet te horen zou zijn.

Missie

Camerata Trajectina wil bijdragen aan ontsluiting, ontwikkeling en herwaardering van Nederlands muzikaal immaterieel erfgoed uit de 16e en 17e eeuw. Het gezelschap doet dit door informatieve programmaconcepten, wetenschappelijk onderbouwde cd-opnames en aanstekelijke live uitvoeringen te produceren. CT voert deze uit op lokale, nationale en internationale podia.

Kernwaarden

Het repertoire beslaat een groot deel van de **Nederlandse muziekgeschiedenis** en bestaat uit vocale en instrumentale muziek die hier werd gespeeld.

CT plaatst de muziek in zijn **historische context** en zoekt verbinding met de **actualiteit**, zoekt **samenwerking** met o.a. musea, herdenkingscomités, theatermakers en wetenschappelijke instituten.

Bij het ontwikkelen van programma's baseert CT zich op **wetenschappelijk onderzoek**. CT beoogt een zo historisch mogelijk beeld te geven van de muziek en zijn context. CT maakt **geen onderscheid tussen hoge en lage kunst** en wil een breed publiek bereiken.

De programma's hebben een **informatieve dimensie**.

Tot slot wil CT een **benaderbaar en behulpzaam** instituut zijn voor ieder die onze kennis en expertise nodig heeft.

Visie

Veelvormigheid

Wij laten de **diversiteit** van ons muzikale erfgoed in al zijn veelkleurigheid tot uiting komen. Hierbij zoeken we **samenwerking** met andere disciplines: wetenschap, poëzie, kunst, geschiedenis, (jeugd)theater en andere muziekgenres, zoals (Nederlandstalige) popmuziek en wereldmuziek. Door deze samenwerking ontstaan er verrassende programma's die een divers, breed publiek aanspreken en **publieksverbreding** mogelijk maken.

Voortbouwen

Het **ontginnen** van nieuwe aspecten van onze muziekgeschiedenis is een van onze kerntaken. De late middeleeuwen en de 18e en 19e eeuw krijgen in de komende jaren meer aandacht van ons dan voorheen.

Toekomstbestendig

De komende jaren zullen wij ons ensemble **toekomstbestendig** maken, enerzijds door vaardigheden en expertise over te dragen aan een **jongere generatie** zangers en instrumentalisten, anderzijds door een stabiele en flexibele **organisatie met slagkracht** op te bouwen.

2. Artistiek-inhoudelijke kwaliteit

Ons repertoire is zelden speelklaar en behoeft onderzoek en reconstructie. Door onze werkwijze brengen wij muziek op het podium die anders niet voor het publiek te horen zou zijn.

CT richt zich in de komende jaren op het overdragen van kennis en ervaring aan jonge zangers en instrumentalisten. Oudgedienden Saskia Coolen en Nico van der Meel dragen de benodigde vaardigheden voor onze werkwijze aan de nieuwe leden over en bewaken de kwaliteit van het onderzoek en de muzikale uitvoeringen.

Wij willen aandacht creëren voor zingen in het Nederlands, een vaardigheid waar zangers in hun opleiding nauwelijks mee in contact komen. Ook zullen we aandacht schenken aan de in het verleden gebruikelijke wijze van improviseren. Dit is een middel om een dialoog aan te gaan met andere muziekstijlen, als pop en wereldmuziek, iets wat wij in de komende periode willen gaan realiseren.

Uitingsvormen

Onze artistieke plannen verdelen we in 7 categorieën:

1. Liedrepertoire
2. Vocale meerstemmigheid
3. Instrumentaal
4. Familietheater
5. De klank van de stad, i.s.m. Internationaal Kamermuziekfestival Utrecht (IKFU)
6. Maatwerk
7. Internationaal

1. Liedrepertoire

Het liedrepertoire is een van de belangrijkste pijlers van ons ensemble.

In de komende periode werken we mee aan een aantal wetenschappelijke studies waarbij voorheen onbekende liederen worden ontgonnen. Daarnaast maken we een aantal programma's waarin we aan de hand van liederen episodes uit de nationale geschiedenis belichten, duiden en verbinden met het heden.

Naast onze thematische liedprogramma's ontwikkelen we in de komende jaren een concertformule, onder de werknaam "**de Keuze van...**", waarbij we een 'curator' vragen een persoonlijke selectie te maken uit de Nederlandse muziek- en literatuurgeschiedenis. Wij

kiezen hiervoor bekende personen die een brug kunnen slaan tussen ons repertoire en de actualiteit, waarmee we een nieuw publiek willen raken.

Nelleke Noordervliet zal de serie zal starten in 2022. We zoeken daarnaast in overleg met de Schrijverscentrale een curator met een migratie-achtergrond.

2. Vocale meerstemmigheid

De komende jaren bouwen we door aan een vocaal ensemble van internationale kwaliteit met een nieuwe generatie jonge zangers. Dit ensemble gaan we inzetten voor hoogstaande vertolkingen van het enorme corpus van vocale muziek uit de Nederlandse muziekgeschiedenis. De expertise van Nico van der Meel als zanger en dirigent zal hierbij ten volle benut worden. Zingen in het Nederlands is hierin een belangrijk element.

3. Instrumentaal

Camerata Trajectina heeft altijd een sterke instrumentale bezetting gehad die vooral werd ingezet als begeleiding van het liedrepertoire. Wij willen het 'combo' een autonome plaats geven in de plannen om zo ook het aandeel van instrumentale muziek in onze muziekgeschiedenis aandacht te kunnen geven. Het ontwikkelen van vaardigheden op het gebied van improvisatie is een speerpunt. In 2021 verschijnt de cd *Liedjes zonder woorden*. Vanaf 2023 ontwikkelen wij cross-over programma's onder de titel: Camerata Sessies.

4. Familietheater

De komende jaren werken we met een aantal jeugdtheatergezelschappen, zoals Theatergroep Kwatta. Dit past goed bij onze ambities t.a.v. de publieksverbreding; de helft van deze voorstellingen zijn schoolvoorstellingen. In de theatervoorstellingen zullen vooral onze instrumentalisten een rol spelen. De liederen in deze voorstellingen zullen gezongen worden door de acteurs van het theatergezelschap, daarbij gecoacht door Nico van der Meel.

5. De Klank van de stad!

We gaan een samenwerking aan met het Internationaal Kamermuziek Festival Utrecht (IKFU) met als doel het tot leven wekken van de Utrechtse muziekgeschiedenis. CT brengt de mooiste muziek uit het Utrechts verleden weer tot klinken en verbindt deze met de Utrechtse geschiedenis en met locaties in de stad.

6. Maatwerk

Wij vinden het belangrijk om ons bij herdenkingen te blijven manifesteren en onze expertise op lokaal niveau in te zetten. Omdat uitnodigingen voor dit soort maatwerk-optredens altijd laat komen, is het onmogelijk aan te geven wat zich op dit gebied in de periode 2021-2024 zal gaan voordoen. In 2021 wordt de (lied)dichter Coornhert herdacht en in 2022 viert Utrecht 900 jaar stadsrechten. Dit zijn gelegenheden waarvan de ervaring leert dat hieruit concertverzoeken voortkomen. Wij verwachten jaarlijks drie van dit soort optredens te geven. Onder maatprogramma's vallen ook onze optredens bij het Festival Oude Muziek waaraan wij jaarlijks een bijdrage gebaseerd op het festivalthema leveren.

7. Internationaal

De komende jaren gaan wij twee tournees in het buitenland maken. Bij onze tournee naar New York hebben we contacten gelegd voor een vervolg, waarbij we ook Boston en Washington (National Gallery) aandoen. Daarnaast zijn we in gesprek met een concertorganisatie in Zuid-Afrika.

3. Activiteitenplan

Uit de vele plannen voor de komende vier jaar lichten we er graag enkele uit.

Bang voor water! Rampliedereren (liedrepertoire)

Door klimaatverandering is het gevaar van overstromingen weer net zo reëel als vroeger. Kijken naar de strijd tegen het water in het verleden is kijken naar de toekomst. Samen met Lotte Jensen, hoogleraar Nederlandse literatuur- en cultuurgeschiedenis aan de Radboud Universiteit Nijmegen, onderzoeken wij liederen die geschreven zijn naar aanleiding van rampen en hun invloed op de Nederlandse identiteit. Van de Sint-Elisabethsvloed tot de watersnoodramp 1953. Deze liederen combineren wij met scenario's van de waterschappen bij toekomstige overstromingen. Dit programma zal een rol gaan spelen in de activiteiten rondom de herdenking van de Sint Elisabethsvloed in Dordrecht.

Speerpunt: Samenwerking wetenschap

De Keuze van Nelleke Noordervliet: Clair Obscur (liedrepertoire)

De 17e eeuw, onze Gouden Eeuw, was een contrastrijke periode. In korte tijd veranderden de Lage Landen van een verzameling losse steden in een republiek. Met als protagonist Constantijn Huygens, wiens leven doordrongen was van muziek, verkent Nelleke Noordervliet deze woelige tijden. Onze kijk op onze geschiedenis is aan verandering onderhevig. Wat toen "clair" was kan nu "obscur" zijn en andersom. We zien nu bijvoorbeeld de schaduwkant van de enorme rijkdom die de VOC en WIC verwierven door hun betrokkenheid bij de slavernij. Anderzijds roemen wij vrijdenkers als Spinoza en Koerbagh, terwijl zij in hun eigen tijd werden bestreden.

Speerpunt: Publieksverbreding

Ode aan Sweelinck (Vocale meerstemmigheid & instrumentaal)

In 2021 is het 400 jaar geleden dat Nederlands grootste componist Jan Pietersz. Sweelinck overleed. Ter gelegenheid van dit Sweelinckjaar maken wij een keuze uit zijn werk. We willen zijn veelzijdigheid als componist benadrukken met madrigalen, chansons, psalmbewerkingen en virtuoze variaties op populaire liedjes. Maar ook zijn internationale faam als pedagoog en zijn formidabele improvisatievermogen komen aan bod. Alles uit de kast dus, met vier zangers en vier instrumentalisten, waaronder meester-improvisator Patrick Ayrton.

Samenwerking: Koninklijke Vereniging voor Nederlandse Muziekgeschiedenis (KVNMM).

Liedjes zonder woorden (instrumentaal)

De mooiste liederen uit de 17e eeuw waren overal te horen. Ze klonken op het carillon en tijdens openbare orgelbespelingen in de kerk. Ze werden vertolkt door stadspijpers en fluitspelers en er werd op gedanst bij bruiloften en partijen. Tot op de dag van vandaag

inspireren ze muzikanten en componisten tot nieuwe bezettingen en nieuwe variaties. Camerata Trajectina maakt zijn eigen instrumentale versies van deze “tophits”.
Speerpunten: Improvisatie

De klank van de stad: In samenwerking met het IKFU ontwikkelen we elk jaar een programma met Utrechtse muziek uit het verleden. In 2021 is het 300 jaar geleden dat Pieter Hellendaal geboren werd. Hij begon zijn internationale loopbaan in Utrecht. Op tienjarige leeftijd werd hij organist van de Nicolaikerk. Hellendaal componeerde zowel instrumentale als vocale werken.

In de jaren daarna gaan de programma's over het Utrechts Collegium Musicum, Suster Bertken en stadsbeiaardier Jacob van Eyck.

Speerpunten: Lokale inbedding, Publieksverbreding

Metamorfosen (familietheater & instrumentaal)

Samen met Theatergroep Kwatta gaan wij een voorstelling ontwikkelen op basis van Ovidius' *Metamorfosen*. In de zeventiende eeuw vonden elementen uit dit epos hun weg in kunst, literatuur en muziek. Deze Nederlandse bronnen vormen de inspiratie voor deze voorstelling. Een rode draad vormen de verhalen met een muzikale dimensie, met name de verhalen rondom de fluitspelende satyr Pan en de god van de muziek Apollo. De tekst wordt geschreven door gevierd toneelschrijver Jibbe Willems.

Coproductie: Theatergroep Kwatta (Nijmegen)

Speerpunten: Publieksverbreding

Van den Vos Reynaarde (familietheater & instrumentaal)

Het Utrechtse Sint-Maartensberaad heeft regisseur Aram Adriaanse de opdracht gegeven om een voorstelling te ontwikkelen in het kader van 900 jaar stadsrechten van Utrecht. Deze muziektheaterproductie heeft als vertrekpunt het Middelnederlandse dierenverhaal over Reynaert de Vos. De tekst wordt geschreven door de Utrechtse (kinderboeken)schrijver Koos Meinderts. De acteurs-, scenografie- en theaterdocentafdelingen van de HKU gaan meewerken op het gebied van spel en vormgeving en zetten educatieprojecten voor de Utrechtse scholen en bibliotheken op. De voorstellingen zullen op veel verschillende plekken in Utrecht plaatsvinden.

Speerpunten: Publieksverbreding, Inclusie (publiek)

Rampjaar 1672 (liedrepertoire)

Het rampjaar wordt in 2022 landelijk herdacht. Wij ontwikkelen een theatrale voorstelling waarin de Hollandse Oorlog wordt verteld en geduid aan de hand van liederen. Hoewel de inval van de Franse zonnekoning werd gestuit door de inzet van de Hollandse waterlinie, luiden de gebeurtenissen in 1672 het einde van onze 'Gouden Eeuw' in. We betrekken de historische gebeurtenissen op actuele problemen zoals de kloof tussen politiek en burger, populisme en *fake news*.

Samenwerkingen: Maand van de geschiedenis, Stichting Rampjaar 1672, De Hollandse Waterlinie

Speerpunten: Duiding geschiedenis, Lokale inbedding

De Keuze van Floris Kortie (liedrepertoire)

Floris Kortie (co-presentator van Podium Witteman) staat garant voor aanstekelijke verhalen. In zijn rubriek "Korties Kwesties" komt de kunst uit de zeventiende eeuw regelmatig aan bod. Hij gaat opzoek naar muzikale schatten in ons repertoire.

Speerpunt: Publieksverbreding

Kerstprogramma (vocaal ensemble)

Een kerstprogramma met de oud-Nederlandse kerstliederen. Uitgangspunt is onze cd met kerstliederen uit de tijd van Rubens, aangevuld met andere vroegere muziek.

Gesina ter Borch (Liedrepertoire)

Een langgekoesterde wens van Camerata Trajectina is om een opname te maken van het Liedboek van Gesina ter Borch, de zus en muze van schilder Gerard ter Borch. Dit rijk gedecoreerde liedboek is enorm interessant vanuit kunsthistorisch en wetenschappelijk oogpunt. Jonge schrijfsters van verschillende achtergronden wordt gevraagd om in navolging van Gesina een moderne bijdrage aan het liedboek te leveren.

Samenwerking: Rijksmuseum

Speerpunten: Inclusie, Participatie

Stalpart van der Wiele (Vocale meerstemmigheid)

De Delftse aartspriester Stalpart van der Wiele dichtte net als zijn tijdgenoten teksten op bestaande melodieën. Maar hij gaat een stap verder. Hij voorziet bekende vijf- en zesstemmige madrigalen van o.a. Marenzio van een Nederlandse tekst. Dit repertoire is een unicum in de Nederlandse muziekgeschiedenis.

Viering 50 jaar Camerata!

In 2024 bestaat Camerata Trajectina 50 jaar. We willen deze mijlpaal uitgebreid vieren. De ontwikkeling van een passend programma is nog in volle gang. Daarbij denken we na over de verbinding met partners en een manier van vieren waarbij de blik vooral gericht zal zijn op de toekomst. Het Festival Oude Muziek gaat in ieder geval een rol spelen in dit jubileum en zal ons een podium bieden.

4. Plaats in het veld en draagvlak

Camerata Trajectina is het enige gezelschap dat zich structureel en op professioneel niveau met het Nederlandse muzikale erfgoed bezighoudt. CT vertegenwoordigt een onderbelicht repertoire in het podiumaanbod en is zich zeer bewust van zijn taak om deze muziek tot klinken te blijven brengen. Camerata Trajectina is meer dan alleen muziek: de waarde van ons repertoire ligt in belangrijke mate op het gebied van cultureel erfgoed, op verbindingen met episodische uit de geschiedenis van Nederland en op de wisselwerking met andere disciplines in de kunst. Het laten klinken van mooie, bijzondere muziek is voor ons zeker een doel, maar ook een middel om andere aspecten van onze cultuur over het voetlicht te

brengen. Dit maakt het concertpodium lang niet altijd de meest logische plaats voor onze optredens.

Camerata Trajectina is een interessante partij voor festivals en kan door zijn bijzondere programma-concepten als smaakmaker in een programmering fungeren. Wij onderhouden goede banden met het Festival Oude Muziek, Wonderfeel en het Internationaal Kamermuziekfestival Utrecht, en willen dit netwerk uitbreiden.

5. Publieksbereik

Ons huidige publiek bestaat op dit moment hoofdzakelijk uit liefhebbers van klassieke muziek en in het bijzonder liefhebbers van de 'oude muziek'. Deze doelgroep is blank, hoogopgeleid, en is grotendeels boven de 50 jaar. Bij onze bijdragen aan lokale herdenkingen trekken wij mensen die geïnteresseerd zijn in hun 'eigen' lokale geschiedenis. De succesvolle serie wandelconcerten trok een groot publiek dat geïnteresseerd was in de combinatie van muziek, stadswandelingen en museumbezoek. Met het project 'Vive le Geus' hebben wij een publiek bereikt dat geïnteresseerd is in Nederlandse geschiedenis.

Het doel voor de komende jaren is enerzijds het huidig publiek te binden en anderzijds nieuw publiek te werven. We streven naar een verbreding van publiek in het verlengde van onze diverse samenwerkingen, dit vanuit onze missie om het muzikaal erfgoed breed onder de aandacht te brengen.

6. Financieel

Camerata Trajectina heeft voor de subsidieperiode 2021-2024 een uitgebreid en doortimmerd plan ontwikkeld. Hiervoor heeft het Fonds voor de Podiumkunst (FPK) een subsidie verstrekt van € 400.000. Van de Gemeente Utrecht is een subsidie ontvangen van € 100.000. Hiernaast streeft CT ernaar om € 700.000 aan eigen inkomsten uit kaartverkoop en bijdragen van partners te verwerven.

Het vermogen van CT is bescheiden en wordt voortdurend ingezet bij het uitvoeren van nieuwe plannen en het aangaan van bijbehorende verplichtingen.

De bestuursleden ontvangen geen beloning voor hun werkzaamheden.

7. Ensemble, leiding, bestuur, governance en codes

Zakelijke gegevens

Stichting Camerata Trajectina
Biltstraat 114
3572 BK Utrecht

E: info@camerata-trajectina.nl

T: + 31 6 45 35 85 56 (Arjen Verhage, artistieke leiding)

T: + 31 6 49 64 85 74 (Ineke Smits, zakelijke leiding)

T: + 31 6 24 87 40 73 (Sonja Heimans, productie & acquisitie)

I: www.camerata-trajectina.nl

Bankrekening: NL41 INGB0002 6985 01
Kamer van Koophandel: 411 799 84
BTW-nummer: 70 82 794
ANBI-cultuur: RSIN 70 82 794

Ensemble

Constance Allanic, viola da gamba & harp
Saskia Coolen, blokfluit & viola de gamba
Cassandra Luckhart, viola da gamba
Hieke Meppelink, sopraan
Nico van der Meel, tenor
Arjen Verhage, luit & citer

Leiding en medewerkers

Artistieke leiding: Saskia Coolen en Arjen Verhage
Zakelijke leiding: Ineke Smits
Productie: Sonja Heimans
Acquisitie: Sonja Heimans en Arjen Verhage

Bestuur

Bram van der Wees, voorzitter
Martine de Bruin, secretaris
Jos van Raan, penningmeester
Saskia Törnqvist, lid
De bestuursleden zijn vrijwilligers en ontvangen geen beloning voor het werk dat zij voor Camerata Trajectina verrichten.

Code Cultural Governance

Het bestuur van Camerata Trajectina heeft gekozen voor het bestuursmodel. Het stichtingsbestuur stelt het beleid vast. De voorbereiding en de uitvoering daarvan zijn in handen van de artistieke en zakelijke leiding tezamen, die elk vanuit hun achtergrond de voorstellen doen aan het bestuur.

Het bestuur heeft bewust voor deze vorm gekozen vanwege de kleine organisatie. Het hanteert de uitgangspunten voor goed bestuur, adequaat toezicht en transparante verantwoording en geeft zo invulling aan 'good governance' zoals beschreven in de Code Cultural Governance'.

Het stichtingsbestuur draagt de eindverantwoordelijkheid. De bestuursleden bewaken de kaders waarbinnen de artistieke en zakelijke bewegingsvrijheid zich afspeelt.

Code Fair Practice

Met ingang van 2021 zetten we stappen in de verbetering van ons werkgeverschap. De honoraria van de musici zijn waar nodig verhoogd en per project gelijkgetrokken. Voor elke repetitie ontvangen de musici € 150 en voor elk optreden € 300. Met freelance-medewerkers maken we gelijksoortige afspraken. Het lid van het ensemble dat een programma samenstelt

ontvangt hiervoor een aparte vergoeding, wisselend naar gelang de investering in kennis en tijd.

Met de stafleden hebben we afspraken gemaakt op basis van een uurtarief.

Code Diversiteit en Inclusie

Camerate Trajectina wil een inclusieve organisatie zijn en diversiteit is dan ook een structureel onderwerp van gesprek zowel bij het bestuur, de artistieke leiding en de musici als de staf. We richten onze aandacht daarbij op kansen om de diversiteit van met name ons concertpubliek te vergroten. Inclusie zit in het DNA van onze artistieke identiteit, maar we raken ook steeds meer doordrongen van onze blinde vlekken. We zoeken nog naar manieren om inclusie vorm te geven die past bij de aard en achtergrond van onze programma's zonder dat dit geforceerd overkomt.

Ten aanzien van de vier P's van de Code Diversiteit & Inclusie merken we graag het volgende op:

Personeel

Op het personele vlak is CT divers van samenstelling. Van het bestuur, de ensembleleden en de staf is de man-vrouwverdeling 33/67%. De leeftijden lopen uiteen van 35 tot 67 jaar. Er zijn 3 teamleden met een bi-culturele achtergrond (Amerikaans, Frans, Zweeds).

Onze organisatie wordt gekenmerkt door openheid, transparantie en weinig hiërarchie.

Programmering

Hoewel de programmering vanwege de doelstelling in beginsel beperkt is tot Nederlands en Nederlandstalig werk, brengt onze artistieke nieuwsgierigheid ons regelmatig in aanraking met andere culturen. We zoeken actief naar manieren om de diversiteit in onze programmering verder uit te bouwen.

Publiek

De grootste uitdaging voor ons is het verlagen van de drempels. We streven naar het spelen op andere locaties dan gebruikelijk (zoals festivals, buurttheaters).

Partners

Vaste partners zijn o.m. de Organisatie Oude Muziek en Muziekcentrum TivoliVredenburg. We streven ernaar om ook buiten het circuit van de bekende oude-muzieklocaties op te treden.